

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: Belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLozsvÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

V á z l a t o k.

Igazságszolgáltatás a Sweiczban.

III.

Az elmondottak után, melyek a Cantonok igazságszolgáltatásának rövid vázlatát tárgyalták, szöveg kell a szövetség igazságszolgáltatásáról is. Mit mondanának nálunk a baloldali urak, ha delegationalis igazságszolgáltatás is szóba hozhatnék? pedig itt a delegationalis, s amott szövetségnek czélja és alakja hasonló, e nélkül itt és ott az államok gyengék, elszigeteltek volnának s az összetartás, a kapocs, mely erőt kölcsönöz; forma tekintetében is hasonlítanak, mert ott is a szövetségben valamennyi Canton képviselve van, s a közös ügyeket tárgyalják.

A szövetségi törvényszéknek székhelye Bern, feladata fontos, de hatásköre csekély; illetőségéhez tartoznak ugyanis a Cantonoknak egymásközt hártsétekekből vagy bármilyen más követelésekből származott pereit, ily esetek azonban ritkán fordulnak elő; ide tartoznak továbbá a honfűsítés és honfűsítés kérdései, a fűsítés, azaz a szövetség fölbontására irányított merényletek bünténei; végre ide tartoznak a Cantonoknak olyan belügyi is, melyeknek eldöntésére az illető Cantonok által specialiter fölkértek; mindenik esetben a szövetségi törvényszék első bíróság s egyszerűen végérvényesen ítél.

Utóbbi eset, mely szintén a ritka esetek közé tartozik, folyó év március 10-én Zürichben előfordult, minthogy jelen voltam ezen érdekes tárgyalásnál és a modern eljárásnak az ügyvédek t. i. az igazságszolgáltatás objectivitására vonatkozó tanulságos nuanceit észleltem, az esetet röviden elmondom.

Emlékezni fogunk a t. olvasók, miszerint folyó év március 9-én, midőn Zürichben a „Tonhalle“-ban a németek diadala ünnepeltetett s midőn legjavában folyának a „hurrikán“ és „thoasztak“ hatalmas népcsoport rohanja meg a csarnokot, bezúzatnak az ablakok hosszú sorai, betöretnek az ajtók s a menekülő vendégesküdők nyomában betódult néptömeg darabokra zuzza a „Germaniat“ és „Wacht am Rhein“ diadaljelvényeket.

Mindez percz műve nem lehetvén a Canton kormánya korán értesült, rendelkezett is azonnal, hogy katonaság jelenvén meg a helyszínén, védelmezze a megtámadott személy- és vagyonbátorságot, de szuronyt és golyót használnia nem szabad. A katonaság nem vette ugyanjó neven a kormánytól ezen bizalmatlanságot, de engedelmességet, a zavargók közé vegyült, széljelölésre bírván azokat s védelme alatt városi rendőrök befogván a selejtesebbek közül mintegy 40 egyént.

A néptömeg azonban másnap és harmadnap a foglyok kiszabadítását kísérlette meg s a kormány akkor a szövetségnek telegrafiroz, felkérve azt, hogy a rendet állítsa helyre és szolgáljasson igazat.

Zárjel közt megjegyzem, miszerint Zürich értelmisége a kormány ezen eljárását maigis rosálja; a katonaság teljesen megbízható volt s az első erőlyes föllépés eltávolította volna a másod és harmad napi zavargásokat, azt is hallottam, miszerint a kormány 1866-ban az akkori baloldaltól alakulván s az újraalakulás vagy kimaradás időszaka nyolcz év betelése közeledvén, feltette volna lejárási felben levő népszerűségét.

Akárminth történt, annyi bizonyos, hogy a szövetség (Bund) fölkérve levén, azonnal rendelkezett Argau, Schaffhausen, Thurgau és St. Gallen cantonok katonaságának bevonulását végett az ügyet áttette saját törvényszékéhez, mely kebelől rögtön vizsgáló bírót küldött a helyszínére s később más három bírót és közbírókat a végtagyalás megtartására. Harminezöt egyénült a vádlottak padján f. év június 7-én. A végtagyalás hatodik napja volt ez, az esküdtek már nyilatkoztak, s e napon a büntetés kiszabásáról volt szó. A zsűfőliség tell nagy teremben innepélyes csend honol. Elfojtott lélekzettel figyel mindenki. Vádlottak első csoportja 24 egyén, kik a „Tonhalle“-t ostromolták, elíteltettek.

Következik a második csoport, kik 10-én és 11-én a börtönt ostromolták. Az elnök fejér hajú tisztos öreg ur, szólítja közbírókat.

Közbíró feláll: s vádlottak 2-ik csoportját illetőleg alkalmazni kívánja a Btk 50. cikkét, mely megszabja, hogy a kik a foglyok kiszabadítását merénylők 500 frank bírsággal és súlyosító körülmények közt egy évig terjedhető fogsággal büntetessenek. Ezen cikk alapján 1-ső vádlott (Hagge-mann asztalos) 400 ft bírságot és 8 havi fogságot, a többi 10 vádlottat külön-külön valamivel kevesebbet indítványoz.

Elnök ezután rendszerezli a védőügyvédek, kik a dologra tartozó szabatos rövidséggel mondják el indelmüket, s mi történik most? Elnök

folytatja felszólítását „Herr bundes Gerichtsrath Jäger“ s a jobbján ülő bíró feszült figyelem és néma csend közepett ünnepélyesen csepekszik: Nézetem szerint vádlottak ezen 2-ik csoportja által elkövetett tényre vonatkozólag nemcsak az 50-ik, de a 64-ik cikk is alkalmazható, mely megszabja, hogy ha valaki az igazságszolgáltatás eljárását meg-hiusítani akarja egy évi fogsággal és 200 ft bírsággal büntetessék, vádlottak az által, hogy a foglyokat megszabadítani akarták, veszélyeztettek a jogbiztonságot, meg-hiusítani akarván az igazságszolgáltatást. Igaz, hogy a kétszeresen is qualifi-cálható tény csak kísérletnél maradt, de nem vádlottak visszalépési bünbánata, hanem a fegyveres erő hiusította meg az eredményt, a gonosz szándék megvan, s a kísérletnél maradás enyhítő körülmény, nem oszthatom közbíró ur nézetét, ki csak az 50-ik cikket alkalmazván, mint főbüntetést a bírságot s a fogságot mint járulékat indítványozta, én alkalmazván a 64. cikket, a fogságot mint főbüntetést, s a bírságot mint járulékat kívánom kiszabni, tehát **Hagge-mannnak** 10 havi fogságot s csak 100 frank bírságbüntetést véleményezek, sat., sat.”

Ezen esetet azért vázoltam futólag, mert nem hallgathatom el a nagyszerű hatást és örömet, melyet azon körülmény ébresztett bennem, hogy itt nincs visszavonulás, nincs zárttanácskozás, hanem a bíró rögtön és a publicum előtt mondja véleményét.

Vannak esetek, midőn félrevonulásnak és tanácskozásnak lenni kell, p. o. a járási törvényszék-nél, hol a bírák, mint előbbi cikkemben elmondtam, fizetetlenül működnek, továbbá az esküdtek tanácskozásánál, hol szintén nem fölösleges néha a felvilágosítás; de hol egyforma szak-értők ülnek a törvényt, és mégis félre vonulnak, ott a **törvénykezési nyilvánosság csupa illusio.**

De nincsen-e más jó oldala is a vélemény nyílt nyilvánításának? Vajjon ez által a függetlenség és objectivitas nem mozdittatik-e elő? a ki erre törekszik miért kelljen annak a collegialitás köpenyegé alá bujni. Mondjuk el csak nyíltan végtagyalásoknál véleményünket s a mi publicumunk is épen mint a sweiczi csak oly figyelemmel és pietással fogja azt hallgatni. **Komáromy F.**

Még egyszer az ultra-román
Cassandra szöze.

— A magát „Publiu“-nak nevező névtelen minde-nek előtt keményen megleckézi a brassói 147-et, kik a magyarokkal mertek kezét fogni, ezek szerinte idioták „árulók, mert eladják, compromittálják a legszentebb ügyet, s profanálják a mult idők történetét;“ hanem ez semmit sem változtat a nemzeti küzdelem jellegén, sőt az nagyobb bizottsággal és erélylyel fog folytatni; a nemzet az efféle testvériesülési programokat „mindig visszautasítja, elitéli, tiltakozik ellenük, s ha a brassói „bachansok“, „meg nem térnek, a nemzetből bocsádatot nem kérnek,“ ki fogja vetni kebeléből őket, mint a kik elakarták adni . . . Ne adjanak ők ki nyilatkozatokat a „legnagyobb románok ellen,“ a nemzet folytatni fogja a küzdelmet „még nagyobb elszántsággal.”

Andrássy és társai hiába fáradsnak, áldoznak az efféle kibékülési scénákra, ha a gyenge fejűeket el is tántoríthatja, a kik jégre vitetik magukat, mindennek nem lesz sikere, még inkább kárára lesznek ép a magyaroknak. A román nemzet nincs annyira degenerálva, „hogy öt politikája eszközévé tehesse.“ Erről már meggyőződhetek, nem „juh nyáj ez, melylyel azt teheti, a mit akar.”

Ha meg akarja ismerni Andrássy: „miféle, testvériesülést akar a román nemzet a százszzal, a magyar-ral,“ adjon neki „egy második 1848-beli május 15-ét és látni fogja, hogy ez a nép oly érett és souverain, hogy még ő neki is le kellend szállania magas régióiból, s előtte meghajolni.”

Azok a testvériesülési programok, bizottságok „soha se állíthatják helyre a belbékét, az egyességet, s az erdélyiek politikai testvérieségét a kívülről fenyegető súlyos veszélylyel szemben, e helyett még élesebbé tendik az ellentétet, s elkecsérik a küzdelmet . . . Csak egy nemzeti román congressus jelölheti meg az utat, melyen ha akarja (t. i. Andrássy) elérheti azon kibékülést, testvériesülést, melyet mindnyájan óhajtunk. Egy népgyűlés, milyen vala az 1848 május 15-ki, kezébe adná azon eszközöket, a melyekkel egyedül lehet a hazát megerősíteni az ellenségek betörése ellen. Ha a grónak lekén fekszik a belbéké, a haza egységének sérthetetleniségének ezen egyedüli, hatalmas kezessége, hallgassa meg a népszavát, adjon alkalmat, hogy szabadon nyilatkozhassék, engedjen „nemzeti gyűléseket a románoknak.“ Ez a belbéké helyreállításának sine qua non feltétele.

„Publiu“ ur cikkének van függeléke is. Ebben rosz neven veszi, hogy a magyar sajtó az e fajta „nemzeti mozgalmakat dacoroman“ névvel illeti; mint mondja

ily formán elvándoltattak a trón előtt is, hogy hazafias érzületük hitelt veszessen. A magyarok azért vádolják őket dacorománizmussal, mert „furdalja a lelkiismeret vételeik miatt, s ezért félnek a fölkélestől;“ másfelől attól „tettegnek nagyon, hogy a románoknál is érvényesül azon szent elv, a melynek alapján Európa korszerű, államai kezdenek átalakulni, azon elv t. i., melyre épült Italia és Germania egysége,“ s a melyre akarják az osztrák szlávok egységüket alapítani, azaz: a nemzetiségi elv.“ Ennek a valóságától remegnek a magyarok, mert ismerik hatalmát, tudják, hogy „ma ez a legnagyobb hatalom, a melynek ellenállani több mint örüllség;“ másfelől a dacoromániaság emlegetésével akarják a magyarok hitelét megfosztani a román hazafiaságot úgy a trón, mint a világ előtt, be akarják mooskolni honfűi erőnyeiket, a melyről a hazai történelem beszél; a román hazafiaság eltagadásával akarják emelni a magyar patriotizmust, „ezzel az álarcozzal akarják a világ itélőszéke előtt igazolni azon bűnöket, a melyeket a románok irányában elkövetnek.“ Ha a románok jogaikat követelik, világszerte ezt kiabálják: nem adjuk nekik, mert Daco-Romaniát akarnak fundálni.“ (Ugy van, igaz biz ez! Fordító.)

Tegyük fel, — ugymond „Publiu“ ur — hogy az „osztrák románok“ csakugyan a szabad Romania felé gravitálnak, óhajtják egyesülését minden a Dnister és Tisza, a Kárpátok és Balkán közt fekvő románakta tartományoknak. Vizsgálják meg a magyarok tüzetesen, van-e arra okuk, hogy „borzadjanak a magyar uralomtól s a román élébe tegyék? . . . Ha ezt tennék, nem bántalmaznák, nem vádolnák a románokat, hanem igyekeznének ők kibékíteni.

S vajlon melyik épeszü ember előtt látszhatik bűnnek a Bukurestfelé való gravitálás, midőn ott a románokkal egygyerű, egyeredű, egyenlő s a törekvésű népek lakozik; midőn ott mintájá alá a szabad alkotmányoknak, mely alatt, — ha nem rágódnék rajta a pártoskodás és önzés, — felvirágozhatnak a művelődés és polgárosodás, a mint az egy államban sem történhetné. De ha Romániában más faj laknak, hamindjárt hontentőtték is, a kik jobban tudnák tisztelni a népek jogait mint Andrássy; senki sem hibáztathatná a románokat, ha ő azon államba óhajtana belépni, a mely jobban biztosítaná lételet és jövőjét... Avagy legyen Romániában egy még inkább álcázott alkotmány, mint a pesti, legyen ott nagyobb despotizmus, mint Oroszországban, ki hibáztathatná a románokat, ha „az idegen despotizmust és igát saját vérével óhajtaná felcsereálni?!”

Tehát, ha szintén gravitálnának is a románok Bukurestfelé ez correct lenne és természetes, senki őket azért nem hibáztathatná; haem „a románok ezt nem teszik, nem teendik.”

Különb is az erről szóló vád csak álarcz a magyaroknál, úgy tesznek, mint Lajthántul a német a cseh- és szlovénnek.

„A románok sokkal jobban szeretik hazájukat, mintsem azt jó kedvűkből feláldozni egy Hohenzollernnek, vagy bárki másnak. A Kárpátokon innen lakó románok nem keresik boldogulásukat sem a szabad Romania, sem a Magyarországgal való politikai unióban.“ A románok nem látnak kezességet egy oly államban, mely elárastva idegenekkel, pártokra szakadva, idegen invasiótól van fenyegetve. A románok undorkodnak az aristocratiától, nemességtől, kik önzés által vezelve Romániából politikai üzlet-tárgyat csinálnak.

A Kárpátokon innen lakó románok „azok akarnak maradni, a mik: osztrák románok.“ Ausztriában vagy Beust szerint Austro-Hungariában van történelmük és multjuk jó vagy rosz a kicsodás. „Ausztria fenntartásáért ontották ők vérüket, áldozták fel javaikat. . . .“ Itt maradnak, bizonyosok levén abban, hogy a magyarság monstruma nem veszélyeztetheti jövőjüket. Itt van lét-alapjuk, jogaik, szabadságuk, melytől ha ma meg is vannak fosztva, holnap, erről bizonyosak — vissza fogják szerezni. . . . Az európai események s különösen „a mi Cislajtaniában készül a foederalismus érdekében, a románokat is visszahelyezendi jogaik és szabadságaik birtokába — ez bátorítja a kitartó kédelemre, a melynek kimeneteléről biztosak.”

Hiába küldenek tehát Bukurestbe — nem megyünk. Szeretnénk (már t. i. a magyarok) hogy helyet csináljunk nektek. Itt maradunk. S törvénytelenégeitek, bűneitek ellen a jog és tisztesség fegyvereivel harcolandunk minden ügyünk győzelmet aratand.

Nem óhajtunk mi a „drága Erdélyünknek Romániával való politikai unióját, fusióját, ez csak gyanúsítás, más uniót óhajtunk — ugymond „Publiu“ — „uniót gondolatban, érzelemben, uniót az irodalomban (ismerünk maszkurát Fordító.) és művelődésben, mert egy a nyelvünk, eredetünk, közös az anyánk, hagyományaink és törekvéseink.”

Ne nevezzenek tehát a magyarok dacorománoknak tegyék könnyebbé, hogy „Erdély román — és Austro Hungaria polgárainak“ nevezhessék magukat.

„Vetkőzzetek le — így szól hozzánk „Publiu“ ur — a politikai önzést mely a sirba visz benneteket s elmondva a szánománomat és bocsánatot kérve a román-tól nyújtatok neki testvéri kezét öszintén“, felfogadván,

Hirdetési díj: 5t hasáboz garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. belyegdíj. — Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstain és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent Nyilttéri czikkok:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

hogy nem követitek el ellene azokat a bűnöket és törvénytelenégeket, melyeket eddig elkövetettek. „Akkor, csak akkor feltalálándjátok a románokban a legjobb barátokat és polgártársakat, a kik mindenütt veletek lesznek a közös haza fenntartásában, boldogításában.”

„Az egyenlőség, igazság és szabadság s a valódi testvérieség alapján testvéreitek, barátaitok vagyunk, másként vagyunk és leszünk mindenkoron halálos elleneitek! . . .

Megváltik viszhagra talál-e e szöveget Andrássy és társai szívében, odahagyják-e az utat, melyet eddig a románokkal szemben követtek, s így létre jő, s megszárdul-e, a belső egyetértés miglen nem érkezik el a tizenkettedik óra! —

Publiu ur mint mondá őszinte akart lenni, nyíltan szól, de nem tudja, vesz-e magának Andrássy fáradságot erről tudomást szerezni; „Publiu“ a népfia s megtapintá nemzete útjait, érti érzelmeit fájdalomait. A felett is gondolkodott „Publiu“ vajlon nem haragszik e meg az elmondottakért Andrássy és nem küldie a m-vásárhelyi Eldoradoba vagy a váci Paradicsomba. Különbben tehet a mit akar, minden hatalmában áll. . . . Meglátja — ugymond — ő szent kötelemét teljesíté! — már t. i. a „Gaz“ 46. számában.

Berlin, jun. 22. 1871.

T. Szerkesztő ur! Tehát hagyjuk most a németeket dicsőségek párnáin, úgy is bőmértékű részők van abban Dánia, Ausztia, s legujabban Franciaország, tehát fél Európa egymástán gyorsan következett leverése után. Tán csak nem fognak a nyakunkra egy rövid időn be-következő háborút álmodni; tán pihenni fog a dicsőség-gel eltelt (saturál) philosophia! Különbben annyit meg-sugok, hogy Drézdában időzésekör egy hadnagy ötlünk-nek egész lelkesüléssel megmondá egy vacsora alkal-mával, hogy még közelebből egy nagy feladat vár reájok, nemzetök és az emberiség érdekében. Már a vezércikkhez fiatal böngészek valahogy találják ki rop-pant hosszú komoly cikkeket, hogy ez csakugyan az előbbi levelemből már ismert, táviratilag üdvözlő törz-szokron testvérekre vonatkozik — én nem elegyedem belé; elég az, hogy a német számító philosophia még édes álmaiban sem alszik; ezt a honvéd, tanfelügyelő, s más urak is kegyeskedjenek becses figyelmükre méltatni még ideje korán.

A „Berliner-Wespen“ Üstökös-forma nagyon el-terjedt élelzap e hó 2-iki számában úgy ránk nézve nagyon dicsőő rajzolt láttam vélelennül. Ott áll Attila és Nero alakja, romok halmazán, setéten, s kuszált hajjal rohan másoldalról feléjük a párizsi Commune alakja, háta megett égő paloták. Homlokirat ez: Tres faciunt collegium, melyet valamely pesti vagy kolozsvári fiatal böngész nem régt így fordított: három az Isten igaza, — maradjon tehát így. Aláírás ez: Ich sei, gewährt mir die Bitte — in Eurem Bunde der Dritte! melyet az említettek közül valaki hihetőleg így fordít: három a táncz haláláig! — vagy így: Én legyenek, erős kérésem — harmadik, szövetségtekben. Elég az, hogy a német philosophia Attilát itt nagyon megdicséri, feketének látja azt, kit az öreg francia Thierry is nem rég f-jéren mu-tatott bé a világnak, s mely fordításban nálunk is ismeretes. Vajlon mit mond erre Szabó Károly ur?

A lapok minden hét végén pontos kimutatást közölnek a városi lakosság viszonyairól, melyet figyelemmel kísértém. Minden alkalommal meghaladta a születés és beköltözés általi szaporodás a halálozás és eltávozás általi apadást 3—4—5 százzal — és így Berlin lakóinak száma körülbelül a millióhoz közeleg, míg Bécs lakosága körülbelül 5 és fél vagy legfeljebb 6 száz ezret tehet. A győzelmek szaporitnak.

E mellett a 16-iki triumphus alkalmából minden lap elmondja, hogy olyan napokat, mint Berlin, még kevés, vagy tán Európának egy városa sem ért: 1861-ben a koronázási bevonulás, aztán Dánia, tovább Ausztia, s most Franciaország feletti triumphus! Vonják a tanolságokat mind ezekből, elmondják, hogy Berlin nem csak egész Németország metropolisa, hanem egyszersmind a tudomány, művészet, ipar és kereskedelem közép-pontja lett; hogy magokat felzabardítsák újabb időben Anglia monopoliuma alól a gypaju-, gyapott és másnemű iparágak tekintetében, — hogy nem csak Európa, hanem Afrika különböző vidékeiről is özőnlük ide a nyers anyag — és hasonlókat. És ezekben tán igazok is van. Különbben ezekről irjanak mások hozzávető vezércikkeket, nekem nem cselem.

Csak annyit jegyzek meg, hogy Berlin körül 9 vagy 10 pályaudvar van, egy most épül; — tájékozás végett megemlítem, hogy Budapestnek tudom szerint 3, Bécsnek tán 4 van, — hogy az átfolyó nyomoru Spree folyón a rudas és vitorlázó hajók egymást érik, — hogy gyárjai, nevelő, tudományos, művészeti, ipari és kereskedelmi intézetei a 9 vagy tíz színház mellett számosak. De eltekintve ezektől, ha valaki megnézi a szomszéd Moabit falu nagy — és számos gyárait, a 30 percznyire levő, újabb időben faluból várossá emelkedett Charlottenburg mezei és más iparát, a csakugyan nem távoli Potsdam város kertiparát és műremekeit, a többek közt Rietschel híres szobrász „Grablegung Christi“-jét, — s

ha megtekint, hogy azt a röppant nagy kopár porondos térséget, melyen Berlin is fekszik, szorgalmas mivélés által mire kényszerítik — tovább nem is megyek, — és aztán haza gondol; ha egyéb nem leli is, de legalább a hideg hátába áll — kivált ha még ezekhez számítja, hogy a bérkocsis a bakon, a kőműves, gyári munkás vagy más a déli szünörökben, a földműves az ekaszarván, s így tovább, holmi szükséges tudni valót olvas, — míg nálunk ezt a városi lakosságnak is legalább 1/3 része teheti, általában pedig a nagyrész látja a nap feljövését és lenyugását, de ha megnézi is a toronyórát, mégsem tudja arról, hogy korán vagy későn van-e az idő. S a mi polgárságunk még sem nevelti fiát, vagy ha igen is egy-egy jámbor hivatalnokság a főzél, mint ha az iparnak és kereskedelemnek nem volna mezeje. És ennek mi az oka? Az, hogy mind csavargózásokról tartnak felolvasásokat, s főleg, mert nincs ipartanoda, a gymnasiumokon kívül nincs semmi! Sokáig tart-e ez még így? Gondolkozás és cselekvés uraim!!!

Végül megemlítem, hogy itt, Hollandiában, Belgiumban, Franciaország nagy részén, Angliában több a vaspálya a sok pompás út mellett, mint nálunk a jó szekerut. S a megyei és széki tisztségek többnyire még is csak pipáznak, de sem nem gondolkoznak, sem nem tesznek és tétetnek kellő módon, a vidéki birakosság nagy része pedig saját és a köz érdeke előtt hidegen marad! . . . Vagy úgy, szinte feledem, hogy nálunk még azért is csak a kormányt szokás hibáztatni, ha valakinek a földje vetetlen marad, vagy pedig a káposztája nem nő meg! Pardon! . . .

Megjegyzem, hogy én még egyik politikai párthoz sem tartozom. Uraim! nevelés, művelődés, érdeklődés és építkezés minden tekintetben és minden áron!!! . . . Isten és minden jó velünk!

Dersi József.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten jun. 30. 11 óra 50 p. délután.

Érkezett Kolozsvárra jun. 30. 12 ó. 10 p. délután.

Páris, jun. 29. Montépin felhívta a drámaírók társulatát azon tagok kizárására, kik titell vagy írásban fratelizáltak a kommunistákkal. A munkás-osztály nem szándékozik résztvenni a közelebbi választásokban. Pyat Felixet legközelebb Londonban látták.

Legújabb táviratok.

A francia hadsereg újjászervezése körül rendkívüli tevékenység uralkodik, s a kormány intézkedései oda céloznak, hogy a nemzeti véderő lehetőleg kifejlesztessék. Az eddigi várak egy-két jelentéktelen erősség kivételével mind fön fognak tartatni, az elsáncolt táborok száma pedig szaporítottatni fog. Thiers és legtöbb kormánytársa e véleményét támogatják. A hadügyminister s a tábornok nagy része azonban elakarják törölni a legtöbb várt, ellenben minél kiterjedtebb védműveket akarnak létesíteni elsáncolt táborokból. A fegyvergyártás a legnagyobb buzgósággal folyik, és naponként ezer Chassepot puská készül.

A kormány azonban új fegyvertárat szándékozik létesíteni, hogy évenként 500,000 puská készülhessen el. Külföldi fegyvergyárak is kaptak megrendeléseket, a francia kormány számára. A megrendelt közlekedési vonalak, hidak, utak stb. helyreállítása, körülbelül 300 millió frankba fog kerülni. Ugylátszik, hogy Thiers csakugyan kifogyhatatlannak tartja Franciaország pénzügyi erejét.

A németek elleni gyűlölet újra fölébredt Párisban és most egy angol lap tudósítója írja, hogy a kirakotok telve vannak, a poroszokat gunyoló és lealázó torzképekkel. Nemesak a hadsereg tisztjei, de a polgári osztály közül is sokan hiszik, hogy közel van a megtorlás órája.

Páris, jun. 26. A „Figaro” jelenti, hogy az Orleans-ház valamennyi tagja Frohsdorff menend s hozzáteszi: a Bourbon herceg mind készek meghajolni az alkotmány előtt, melyet Franciaország magának adni fog, s hogy ők nem teendek egy lépést sem, mely azt jelenthetne, hogy ők Franciaországgal szakítanak s meg akarják zavarni a dolgok állását. — A pénzügyminister egy rendelete Londonban külön pénzügyi ügynökséget alapít a kölcsönszolgáltatásra s a szelvények fizetésére.

Magyar delegatio.

Bécs, jun. 27. A magyar delegatio mai ülésének folyamán a külügyi budget általános tárgyalása levén szót emel; — Zsedényi gáncsolja a külügyminister politikáját, mint a mely nem világos és nyugtalanító; — kivált pedig a Pontus konferentián a Dunakérdésben elért eredményt a birodalomra nézve lealázónak mondja. A római kérdésben követelt politika határozatlan és következtelen. B. Kemény védi a jelentést, és kifejti, hogy a nagyhatalmi állás a monarchiára nézve életfeltétel. — Gróf Szécheny megczáfolja Zsedényinek a Pontus-konferentiára vonatkozó állításait, — kimutatván, hogy a birodalom érdekei a dunai kérdésben egy általánosan, mint részletekben megóvtak Pulszky megczáfolja azon nézetet, mintha a külügyi kérdésekben véleménykülönbség léteznék a Lajthán-innen és Lajthán-tul. Báró Orszy védi a kormány politikáját Zsedényi támadásai ellen, — mondván: A párisi szerződés alapföndolata nem az volt, hogy a Feketetengert a semlegességből kivetkőztessék, — hanem azon szerződések mellőzése, melyeket Oroszország a portától kikényszerített és melyek a portát az európai államok concertjébe bevezették. Ezen két elv azonban a Pontus-konferentián — Oroszország beleegyezésével — megóvtak. A birodalom viszonyai az összes külhatalmakhoz megnyugtatók és megfelelnek barátságos intencióknak. Török- és Oroszország közt nem történt olyan közeledés, melytől Ausztriának tartani kellene. — A részletes vita holnap kezdődik.

Guizot levele Grevyhez.

(Vége.)

Az ügyek létező helyzetében egyedül ugyanazon eszköz vezethet a feladat sikerteljes befejezésére, mely annak sikerét fölveti, t. i. a nemzetgyűlés és Thiers elválasztással szövetsége. Ez legyen tehát ama törvény, mely által azok kölcsönös közlekedése van szabályozva. Mirabeau-nak nem volt igaza, midőn azt mondá: „A kis morál megöli a nagy morált.” Sokkal igazabb az, hogy a kis tárgyak, s kis nehézségek elválnak bennünket a nagyok fontosságára, s hogy gyakran azért nem értjük a célt, mivel nem tudunk eltekinteni az utban álló csekély akadályoktól.

Készségkivül léteznek néha nehézségek s váratlan összeütközések a végrehajtó hatalom feje, s a nemzetgyűlés közt. Ezt majdnem kikérülhetlen. Azonban sajnos, sőt retentő lenne, ha lehetséges volna, hogy bármely ily eset veszélyeztetné a rájuk bízott nagy művet. Én meg vagyok róla győződve, hogy csekély kölcsönös engedményekkel jelenleg a Bordeauxban megállapított ideiglenes kormányzat teljesen elegendő arra, hogy a kormányelnök s a nemzetgyűlés egyetértése fenntartassék, s közös eljárásuk sikere biztosítottassék. A valódi fontosságú dolog abban áll, hogy semmi kísérlet se tétessék, a jelen kormányzat tisztán ideiglenes jellemének megváltoztatására, s hogy az ország minden jogot fönntartson magának saját végleges kormányformáját illetőleg.

Minden esetben, s bármint legyen is a kormányzó hatalmak neve, a kormányzás nagy mestersége abban áll, hogy szilárdak legyünk a kormányzás lényeges föltételeit — s engedékenyek minden más dologt illetőleg.

1596-ban a roueni notable-k gyűlése után, d'Estren Gabriella meglepetve hallá, hogy IV. Henrik ezt mondá azoknak: „Én azért hívám egybe önöket, hogy tanácsaitok ellogadjam, s kövessék, szóval, hogy magamat önök gyámsága alá helyezzem, a minnek megtétele a királyok, szürke szakáluak, s hódítók épen nem alkalmasak.”

„Ventée Saint-Gris! — ez igaz,” mondá a király; „én ezt mondám: de akkor is megvolt kardom.”

És most napjainkban Franciaország kardja népének souverainitása.

Én teljesen bízom abban, hogy az ön elnöklete alatti gyűlés képes lesz megörzeni a kezeire bízott kardot az egész világ ellenében.

És most, azon kitűnő szolgálatok után, melyeket

ő épen most tett honának, s ama köszönet után, melyet a nemzetgyűléstől nyert, Thiers bizonyosan szintoly fontosságot fog tulajdonítani az egyetértő működésnek, mint a gyűlés. Vajha ők együtt, s ugyanazon szellemben fejezhetnék be ama művet, melyen eddigelő együtt dolgoztak, s mely már oly nagy siker által lön koronázva. Az közös dicsőségük, s ugyanez Franciaország megmentése leand. — Fogadják stb. Guizot.

UJDONSÁGOK.

Előfizetést nyitunk a „Kol. Közlöny”-re: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak fél éves és évnegyed éves előfizetéseiket a szerkesztésnél mielőbb megújítani, nehogy a lap szét-küldésében fennakadás történjék.

Lapunk t. előfizetőit figyelmeztetjük, hogy a legpontosabb szétküldésről gondoskodunk netalán hiányokat méltóztassanak egyenesen a szerkesztőségnek bejelenteni, hogy a fennakadás orvoslásáról rögtön intézkedhessünk.

A m. keleti vasutat valami 100 hosszúságban ismét megrongálta a rendkívüli esőzés Zsobok és Sztána körül. A jun. 28-án reggel N.-Váradról elindult vonat B.-Hunyadon maradt, nem érkezett meg Kolozsvárra. Négy nap mulva azonban a közlekedés ismét helyre lesz állítva. 29-én este kaptunk pesti postát.

Színházunkban több rendbeli igazítás és átalakítás van folyamatban, névszerint a légszuszvillagítás bevezetése, a szinpad gépezet hiányainak kiigazítása, díszletek festése és felszerelése sat., melyeknek a téli szinidény beálltáig teljesen be kell végeztetniük, következésképp sem félbe nem szakíthatók, sem el nem halasztathatók. Ennélfogva a színház a nyár folytán semminemű előadásokra áll nem engedtethek. Pasquali Mihály igazgatása alatt Erdélyben körutat tevő bukaresti román színtársulatnak a legjobb akarat mellett sem engedtethekett át; nem Casanova asszonynak sem, a ki szintén kérte.

Casanova asszony világhírű állatseregletével Beszterce felől Kolozsvárra érkezett, s vasárnap jul. 2-án tartja legelső előadását. Felhívjuk reá a közönség figyelmét annál is inkább, mert e csodálatosan szelidített állatokat ez uttal utoljára láthatják vidéki városaink, mivel innen Pestre vittetvén fel az állatsereglet, az állatkernek fog átadani.

Ugy halljuk, hogy azon különös eset fordul, van elő, miszerint a szabadságot állományhoz tartozó honvédszáz a behívási parancsnak nem engedelmeskedett, József főh. honvédfőparancsnok a mellőzhetlen fegyelmet fenntartása érdekében elrendelte azt, miszerint az ily esetekben a haditörvényszéki kereset azonnal megindítandó az illető ellen, a parancsnak nem engedelmeskedő pedig egy bajtársa által a kerületi parancsnokság székhelyére bekísérendő. Ily esetekben nem lehet elégé helyeselni a honvédfőparancsnok minél szigorubb rendelkezését.

M.-Vásárhelyről írják nekünk, hogy a folytonos esőzés ott is nagyon akadályozza a szinlelőadásokat, holott különben nagyszámú közönség látogatná jeles művésznők Felekyné előadásait. Ha így tart kénytelenek lesznek az Elbabet szinkörből a Lénártféle vármelletti terembe átköltözni. Eddigelő előadták „Le-coureur Adrienne”-t, „IV. Lászlót,” 27-ére „Közönyt közönnnyel,” 28-ára „Nőuralom,” 39-ére „Howard Katalin,” jul. 1-ére „Egy szegény ifjú története” volt kifizve, ha Feleký szamosujvári vendégszereplését bevégezve oda megérkezendett.

A kultuszminiszterium jövő évi költségvetése már részleteiben is majdnem össze van állítva. A mintarajztanoda és tanárképzede költségeire 25,000 frt van feledez. E tanodában 3 rendes és két segédtanár alkalmaztatik. Azt is tervezik, hogy a katonai rajztan számára külön fél éves tanfolyam nyitassék Tresztyánszky Ágost honvédezerdes föfelügyelete alatt; a tanítást egy

segédtanár végezne. A budgetben a harinai (Erdély) XIII. századból való góthizlési templom restaurációjára 3000 frt, a visegrádi vár fenntartására 8000 frt van előirányozva. A visegrádi vár restaurációját a miniszterium három év alatt akarja eszközöltetni, az összes költségek 24,000 frtot teendek. Képzőművészeti czélokra 20,000, zenére 5000 frt van felvéve. A budget nagyobb tételei a mult évekhez képest keveset változtak.

Vegyes felülvizsgáló bizottságok. Egy a budai főhadparancsnokság által a honvédelmi miniszteriummal egyetértőleg kiadott parancs tudatja, hogy folyó évi augusztus hótól kezdve a legközelebbi ujonczosáig állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok fognak működni Pesten, Pozsonyban, Kassán, Sopronyban, Komáromban, Nagy-Váradon, Pécsen, Aradon, Temesvárott és Péterváradon. E bizottságok minden egyes esetben felülvizsgálják azokat, kik illető csapattesteiknél hadképteleneknek bizonyultak be. Eszerint a szolgálatban volt és hadképtelenné vált katonák ezenül nem a főhadparancsnokságok által kiküldött katonai bizottságok előtt, (super-arbitrium) — hanem a katonaság s a honvédelmi miniszterium által összealkotott vegyes bizottságok előtt fognak megvizsgáltatni.

A június 28-ki esőzés nagy károkat okozott városunk határában, többek közt a „Nádas” hidját is elvitte.

Reményi Ede Gy.-Fehérvárt, július 4-én a korona vendéglő termében hangversenyt ad következő műsorozattal: 1. Hegedű versenymű (concerto), szerző Mendelssohn-Bartholdy, előadja Reményi Ede. 2. Eszményített magyar népdalok átirta és előadja Reményi Ede. 3. Hegedű-kettős, szerző Spohr Lajos, előadják Reményi Ede és Plotényi Nándor. 4. „Pásztorok a já-szornál,” Liszt Ferenc, „Krisztus” című oratoriumtól, előadja Reményi Ede. 5. Romance, szerző Beethoven Lajos, előadja Reményi Ede. 6. Rákóczy-ábránd, szerző és előadja Reményi Ede.

A „Biharmegyei Közlöny” szépirodalmi, ismeretterjesztő, kereskedelmi és közgazdasági napilap megjelen Nagyváradon, vasárnap és ünnep utáni napokat kivéve, naponta.

Vinoves nevű csehaluban él egy 101 éves nő, a ki a mezei munkát még mindig rendesen végzi, szemüveg nélkül olvas és most rokonaival együtt Oroszországba szándékozik kivándorolni.

A franciaországi nemzeti bank igazgatósága tíz Napoleond'or sulyú emlékérmét veret, s azokat hivatalnokai közt, a kik a commune uralma alatt a bank megmentésénél magokat kitüntették, kiosztani fogja.

A losonc-zólyomi vasúti vonal mentén fekvő lónya-bányai, krivári, végheles-szalatnai és zólyomi vaspályai állomások a magán sürgöny forgalom számára f. hó 18-án korlátozt nappali szolgálattal megnyitattik.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Ny i l t t é r.

(168)

23—30

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám

1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

V Beküldetett. 5

Minden betegség gyógyítása gyógyszer és költség nélkül a delicat Revalsziere du Barry által Londonból, a mely gyermekeknek és felnőtteknek 50-szer megtakarítja a gyógyítási költséget.

72,000 gyomor-, ideg-, altesti-, mell-, tüdő-, gége-, hang-, lélegzés-, mirigy-, vese- és húgyhólyag-baj gyógyítása, a miről kívánságra másolatok ingyen és bérmentesen küldetnek.

Gyógy. sz. 64.210.

Sz. 676—1871. n. e.

(196) 2—3

Hirdetmény.

Folyó év november elsején a mezei gazdasági tanintézet (földmívelési iskola) Medgyesen a főiskola első osztályában megnyílik.

Ezen intézet látogatására a főlívás oly meg-jegyzéssel történik, hogy a tanulók fölvétele az intézet igazgatója által folyó év october hó utolsó napjaiban Medgyesen a következő föltételek mellett lesz eszközölve: A növendék tudniillik kell hogy

a) a közönséges népiskolát jó sikerrel végezte legyen,
b) legalább tizenhat éves legyen,
c) általánosságban az országban szokásos mezei gazdasági foglalkozást gyakorlatilag ismerje,
d) erkölcsileg feddhetetlen legyen és
e) fölvételi vizsgának magát alája vesse.

Nagy-Szeben, 1871. május 19-én.

A szász nemzeti egyetem.

Nápoly, 17. april 1862.

Uram! Egy májbaj következtében 7 év óta borzasztó állapotban voltam, elsoványodtam, s kinlódtam. Nem valék képes imi vagy olvasni; minden izom reszketett testemben; rossz emésztés, folytonos álmatlanság szüntelen idegigényben tartott, mely ide oda üzött, soha nyugtot nem adott; e mellett mindig buskomor valék. Sok orvos kimerült gyógyításomban, de bajaimat nem enyhíté. Teljes kétségbeesésben megkísértem önnek Revalsziere du Barry-ját, s most, miután 3 hónapig éltem vele, hálát mondok az Istennek. A Revalsziere legnagyobb dicséretet érdemel, visszaadta tökéletesen

egészségemet, s abba a helyzetbe tett, hogy társadalmi állásomat ismét elfoglalhatom.

Öszinte hálával és teljes tisztelettel

Bréhan marquise.

Táplálóból levén a húsnál, a Revalsziere felnőttek-nél és gyermekek-nél 50-szer behozza árát gyógyszer-ekkel szemben.

1/2 fontos bádog szelenczékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 2 frt. 50 kr., 2 1/2 4 frt. 50 kr., 5 1/2 10 frt., 12 1/2 20 frt., 24 36 1/2 frt.

Revalsziere csokoládé poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

Általános óvszer,

a legújabb tudományos tapasztalatok alapján összeállított, legbiztosabb és legjobb gyógyszer minden előforduló, még üdült

betegségeiben is a nemi szerveknek,

(férfiak és nők titkos betegségei),

valamint védszer ragályosodás ellen, és az elgyengült nemi munkásság megerősítésére és felelevenítésére sokszorosan bebizonyult s a legelső tudományos tekintélyek által elismert szer.

A gyógyítás fájdalom nélkül történik s nem gátolja a hivatást, úgy hogy ez által szemérmes szenvedőknek és utazóknak is alkalom van nyujtva, bajaikat második személyek közbejövetele nélkül is gyorsan és gyökeresen meggyógyíthatni.

1 skatulya ára használati utasítással együtt 3 ft göngyölés 20 kr. Elárusítóknak aránylagos engedély.

Valódi minőségben és legszigorubb titoktartás mellett kapható postai utánvét (vagy készpénz beküldés mellett tetszés szerinti betűjegy alatt)

Dr. LANG WILMOS-tól

14—20 (94)

Bécsben, Burggasse Nr. 47.

Ny. Gáman János örökösénél Kolozsvárt.

Iskola-Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.